

Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie

Distr.: Všeobecná
16. september 2022

Originál: angličtina

Výbor na odstránenie rasovej diskriminácie

Záverečné poznámky k trinástej periodickej správe Slovenska*

1. Výbor posúdil trinástu periodickú správu Slovenska¹ na svojom 2905. a 2906. zasadnutí², ktoré sa konalo 16. a 17. augusta 2022. Na svojom 2920. zasadnutí, ktoré sa konalo 26. augusta 2022, prijal tieto záverečné poznámky.

A. Úvod

2. Výbor víta predloženie trinástej periodickej správy zmluvnej strany. Víta konštruktívny dialóg s delegáciou zmluvnej strany a ďakuje delegácii za informácie poskytnuté počas dialógu a za dodatočné písomné informácie predložené po ňom.

B. Pozitívne aspekty

3. Výbor víta nasledujúce legislatívne a politické opatrenia prijaté zmluvnou stranou:

(a) novela zákona č. 223/2019 Z. z. o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2021, ktorou sa zavádzajú položky ako materinský jazyk, národnosť a etnická príslušnosť, ktoré môžu poskytnúť spoľahlivé štatistiky o zložení obyvateľstva, najmä menšín;

(b) novela školského zákona, ktorou sa okrem iného zavádza povinná predškolská dochádzka pre všetky deti od 5 rokov v roku 2021;

(c) prijatie Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 v roku 2021 so sprievodnými národnými akčnými plánmi.

C. Obavy a odporúčania

Vykonávanie antidiskriminačného zákona

4. Výbor sa obáva, že informovanosť širokej verejnosti o právnych predpisoch o rovnakom zaobchádzaní a dostupných opravných prostriedkoch je stále nedostatočná (čl. 2 a 6).

5. **Výbor odporúča, aby zmluvná strana zorganizovala kampane na zvýšenie informovanosti o ustanoveniach dohovoru a právnom rámci poskytujúcom ochranu pred rasovou diskrimináciou, ktoré sú zamerané na jednotlivcov a skupiny, ktoré sú najzraniteľnejšie voči rasovej diskriminácii.**

* Prijaté výborom na jeho 107. zasadnutí (8. – 30. augusta 2022).

¹ CERD/C/SVK/13.

² Pozri CERD/C/SR.2905 a CERD/C/SR.2906.

6. Napriek úsiliu zmluvnej strany a poskytnutým údajom je výbor naďalej znepokojený rozšírením rasovej diskriminácie, najmä voči Rómom a osobám afrického pôvodu, ako aj skutočnosťou, že súdne konania v prípadoch týkajúcich sa rasovej diskriminácie sú naďalej neprímerane zdĺhavé, čo má negatívny vplyv na účinný prístup obetí k spravodlivosti (čl. 2 a 6).

7. Výbor opakuje svoje odporúčania³, aby zmluvná strana:

(a) zintenzívnila svoje úsilie o úplné presadzovanie antidiskriminačného zákona a zabezpečila, aby sa všetky sťažnosti týkajúce sa rasovej diskriminácie účinne vyšetrili;

(b) prijala vhodné a účinné opatrenia na riešenie problému zdĺhavých súdnych konaní pre obeť rasovej diskriminácie a podnikla všetky potrebné kroky na zaručenie toho, že všetky obeť rasovej diskriminácie budú mať prístup k účinným právnym opravným prostriedkom a odškodneniu;

(c) pravidelne poskytovala školenia štátnym zamestnancom, sudcom, vyšetrovujúcim sudcom a úradníkom činným v trestnom konaní s cieľom zabezpečiť účinné uplatňovanie dohovoru a vnútroštátnych právnych predpisov o rasovej diskriminácii a zabezpečiť, aby pri výkone svojich povinností rešpektovali a obhajovali všetky ľudské práva a zároveň podniknúť kroky na odstránenie rasovo diskriminačných činov alebo postupov.

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva

8. Výbor je naďalej znepokojený tým, že Slovenské národné stredisko pre ľudské práva nie je plne v súlade so zásadami týkajúcimi sa postavenia národných inštitúcií na podporu a ochranu ľudských práv (parížske zásady) a zostáva akreditované podvýborom pre akreditáciu so štatútom B Globálnej aliancie národných inštitúcií pre ľudské práva (čl. 2).

9. Výbor opakuje svoje predchádzajúce odporúčanie⁴, aby zmluvná strana zintenzívnila svoje úsilie o prerokovanie a prijatie príslušných legislatívnych zmien s cieľom zabezpečiť, aby Slovenské národné stredisko pre ľudské práva bolo plne v súlade s parížskymi zásadami.

10. Hoci výbor uznáva tri po sebe nasledujúce ročné zvýšenia rozpočtu v rokoch 2020, 2021 a 2022, stále je znepokojený nízkym počtom prípadov podľa antidiskriminačného zákona, ktoré vedie Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (čl. 2).

11. Výbor opakuje svoje predchádzajúce odporúčanie⁵, aby zmluvná strana poskytla Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva primerané zdroje a inštitucionálne záruky, ktoré mu umožnia efektívne a nezávisle vykonávať svoj mandát ako národnej inštitúcie pre ľudské práva aj orgánu pre rovnosť. Výbor odkazuje zmluvnú stranu na svoje všeobecné odporúčanie č. 17 (1993) o zriadení národných inštitúcií na uľahčenie vykonávania dohovoru.

Osobitné opatrenia

12. Hoci výbor berie na vedomie úsilie zmluvnej strany zlepšiť živobytie Rómov, je znepokojený pretrvávajúcou štrukturálnou diskrimináciou Rómov, ktorá im neúmerne bráni vo využívaní práv chránených dohovorom vo všetkých oblastiach života (čl. 1 a 2).

13. Pripomínajúc svoje všeobecné odporúčania č. 27 (2000) o diskriminácii Rómov a č. 32 (2009) o význame a rozsahu osobitných opatrení v dohovore, ako aj svoje predchádzajúce odporúčanie⁶, výbor odporúča zmluvnej strane:

(a) účinne vykonávať antidiskriminačný zákon, najmä prijatím osobitných opatrení na odstránenie štrukturálnej diskriminácie, ktorá postihuje Rómov, a

³ CERD/C/SVK/CO/11-12, ods. 10. Pozri aj *V.S. v. Slovensko* (CERD/C/88/D/56/2014).

⁴ CERD/C/SVK/CO/11-12, ods. 8.

⁵ Tamže.

⁶ Tamže, ods. 18.

odstránením všetkých prekážok, ktoré im bránia vo využívaní ekonomických, sociálnych a kultúrnych práv;

(b) zintenzívniť svoje úsilie o zabezpečenie úzkej spolupráce a posilnených konzultácií s rómskymi komunitami a organizáciami občianskej spoločnosti, ktoré sa zaoberajú rómskou problematikou;

(c) zabezpečiť, aby obce, najmä obce s marginalizovanými rómskymi komunitami, plne využívali príslušné finančné prostriedky vrátane finančných prostriedkov z Európskej únie na zlepšenie sociálno-ekonomickej situácie menšín;

(d) prijať vhodné opatrenia na riešenie neúmerne nižšej účasti etnických menšín, najmä Rómov, na trhu práce;

(e) prijať vhodné opatrenia na konkrétne riešenie neprimeranej miery chudoby Rómov.

Rasistické nenávistné prejavy a trestné činy z nenávisti

14. Výbor je znepokojený správami o verbálnych a fyzických útokoch proti etnickým menšinám, ako aj rasistickými nenávistnými prejavmi na internete. Výbor je naďalej znepokojený tým, že v zmluvnej strane naďalej prebiehajú aktivity extrémistických organizácií na podnecovanie rasovej diskriminácie (čl. 4).

15. V zmysle svojich všeobecných odporúčaní č. 7 (1985) týkajúcich sa vykonávania článku 4 dohovoru, č. 15 (1993) k článku 4 dohovoru a č. 35 (2013) o boji proti rasistickým nenávistným prejavom a pripomínajúc svoje predchádzajúce odporúčanie⁷, výbor vyzýva zmluvnú stranu, aby:

(a) zasiahla proti organizáciám a činnostiam, ktoré podnecujú a podporujú rasovú diskrimináciu, a zabezpečila, aby účasť v takýchto organizáciách a činnostiach a ich financovanie boli stíhané;

(b) zabezpečila, aby sa všetky rasovo motivované trestné činy vrátane trestných činov online, ako aj verbálnych a fyzických útokov vyšetrili a aby boli páchatelia stíhaní a potrestaní;

(c) zabezpečila v spolupráci s cieľovými komunitami vytvorenie alternatívnych spôsobov oznamovania trestných činov z nenávisti s cieľom riešiť nedostatok dôvery v úrady, najmä medzi rómskymi komunitami.

16. Výbor je znepokojený tým, že vyšetrowanie nenávistných prejavov a trestných činov z nenávisti je v kompetencii Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru. Môže to predstavovať riziko, že úsilie v boji proti trestným činom z nenávisti a diskriminácii menšín nebude dostatočne uprednostňované (čl. 4).

17. Výbor odporúča, aby zmluvná strana zabezpečila, že štruktúra riadenia umožňuje venovať dostatočnú pozornosť vyšetrowaniu trestných činov z nenávisti a nenávistných prejavov, ako aj aby sa na to vyčlenili primerané ľudské, finančné a prevádzkové zdroje.

Rasistické nenávistné prejavy

18. Výbor je naďalej vážne znepokojený pretrvávajúcimi nenávistnými prejavmi v médiách a na internete a používaním rasistického politického diskurzu medzi politikmi proti etnickým menšinám, najmä Rómom a občanom, ktorí nie sú občanmi (čl. 2 a 4).

19. V súlade so svojím všeobecným odporúčaním č. 35 (2013) o boji proti rasistickým nenávistným prejavom výbor odporúča, aby zmluvná strana:

(a) zabezpečila súlad legislatívy týkajúcej sa médií s dohovorom a ďalšími medzinárodnými normami v oblasti ľudských práv s cieľom predchádzať,

⁷ Tamže, ods. 12.

sankcionovať a odrádzať od akýchkoľvek prejavov rasizmu v médiách, najmä na internete;

(b) zabezpečila, aby sa všetky prípady nenávistných prejavov vyšetrili a stíhali a aby boli páchatelia potrestaní bez ohľadu na ich oficiálne postavenie, a poskytla údaje o počte nahlásených prípadov nenávistných prejavov, počte trestných stíhaní a odsúdení a počte prípadov, v ktorých boli obeť odškodnené;

(c) uskutočňovala kampane na zvyšovanie povedomia určené širokej verejnosti o rešpektovaní rozmanitosti a odstraňovaní rasovej diskriminácie.

Nadmerné používanie sily a rasové profilovanie

20. Hoci výbor berie na vedomie opatrenia prijaté zmluvnou stranou na zvýšenie povedomia o rasovej diskriminácii medzi jeho orgánmi činnými v trestnom konaní, je znepokojený správami o rasovom profilovaní a rasovo motivovanom nadmernom používaní sily zo strany polície, najmä voči Rómom. Výbor ďalej vyjadruje poľutovanie nad nedostatkom informácií o opatreniach prijatých na riešenie problému rasového profilovania zo strany predstaviteľov orgánov činných v trestnom konaní. Výbor je znepokojený nedostatočnou nezávislosťou Úradu inšpekčnej služby pri vyšetrowaní sťažností na nadmerné používanie sily a rasovú diskrimináciu zo strany polície (čl. 4).

21. Výbor odporúča, aby zmluvná strana zriadila primerane zabezpečený a plne nezávislý monitorovací mechanizmus zodpovedný za vyšetrowanie sťažností na nadmerné používanie sily a rasovú diskrimináciu zo strany polície, a aby bol tento mechanizmus organizačne nezávislý od Ministerstva vnútra. Výbor ďalej odporúča, aby zmluvná strana vypracovala a zaviedla komplexné opatrenia na riešenie problému rasového profilovania v súlade so všeobecným odporúčaním č. 36 (2020) o predchádzaní a boji proti rasovému profilovaniu zo strany orgánov činných v trestnom konaní.

Politická účasť etnických menšín

22. Výbor berie na vedomie zvýšený počet osôb patriacich k etnickým menšinám zúčastňujúcich sa na politickom živote od predchádzajúcej periodickej správy, je však znepokojený neúmerne nízkou úrovňou politickej účasti etnických menšín, najmä Rómov, na národnej, regionálnej a komunálnej úrovni, ako aj nedostatok informácií o opatreniach prijatých na nápravu (čl. 2 a 5).

23. Výbor opakuje svoje odporúčanie⁸, aby zmluvná strana prijala účinné opatrenia na zabezpečenie plnej účasti osôb patriacich k etnickým menšinám, najmä Rómov, na verejných záležitostiach v rozhodovacích pozíciách aj v zastupiteľských inštitúciách. Vyzýva zmluvnú stranu, aby zintenzívnila svoje úsilie o zabezpečenie rovnakých príležitostí pre účasť etnických menšín na všetkých úrovniach vlády: národnej, regionálnej a miestnej. Výbor požaduje, aby zmluvná strana vo svojej ďalšej periodickej správe poskytla aktualizované štatistiky o zastúpení menšinových skupín v rozhodovacích pozíciách a v zastupiteľských inštitúciách.

Utečenci a žiadatelia o azyl

24. Výbor je znepokojený správami o dezinformačných kampaniach zameraných na podnecovanie verejnej nevôle voči utečencom, čo môže viesť k rasovej diskriminácii voči nim vrátane rasovo motivovaného násillia (čl. 5).

25. Výbor odporúča, aby zmluvná strana prijala naliehavé opatrenia na ochranu utečencov pred akoukoľvek formou stigmatizácie a pred činmi rasovej diskriminácie, vrátane rasovo motivovaného násillia, pri plnej konzultácii s organizáciami zastupujúcimi utečencov, mimovládnyimi organizáciami, príslušnými medzinárodnými agentúrami a inými zainteresovanými stranami.

⁸ Tamže, ods. 20.

Právo na bývanie

26. Výbor poznamenáva, že zmluvná strana prijala opatrenia na zlepšenie bývania pre rómske komunity vrátane akčného plánu pre prioritnú oblasť bývania v Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030. Naďalej však zostáva znepokojený najmä tým, že:

- (a) Rómovia naďalej žijú v osadách, kde chýbajú základné zariadenia ako kanalizácia, pitná voda, elektrina, kanalizácia a likvidácia odpadu;
- (b) pretrváva rezidenčná segregácia rómskych komunit;
- (c) Rómovia sú vystavení diskriminácii pri hľadaní bývania na súkromnom trhu s prenájmom;
- (d) v mnohých prípadoch sú Rómovia naďalej ohrození núteným vyst'ahovaním, čiastočne z dôvodu nedostatočnej istoty bývania (čl. 5);
- (e) neúmerne vysoký počet rómskych komunit sa nachádza v znečistených oblastiach;
- (f) neúmerne vysoký počet rómskych domácností je preľudnených (čl.

5).

27. Výbor v súlade so svojim predchádzajúcim odporúčaním⁹ vyzýva zmluvnú stranu, aby:

- (a) **prijala vhodné a účinné opatrenia na zabezpečenie prístupu k primeranému bývaniu a na zlepšenie životných podmienok Rómov, a to po skutočných konzultáciách s dotknutými komunitami a jednotlivcami;**
- (b) **prijala ciele opatrenia s cieľom ukončiť rezidenčnú segregáciu, ktorá postihuje Rómov, vrátane vyvodenia zodpovednosti voči miestnym orgánom, ktoré podporujú alebo prijímajú segregáčnu politiku, a posilnenia opatrení na zabránenie diskriminačnému zaobchádzaniu s Rómami na trhu s bývaním;**
- (c) **zintenzívnila svoje úsilie v oblasti zabezpečenia istoty bývania pre rómske komunity, a to aj prostredníctvom legalizácie neformálnych osád, aby sa predišlo núteným vyst'ahovaniám, a ak sa im nedá vyhnúť, zabezpečila, aby sa rodinám a dotknutým jednotlivcom poskytlo náhradné primerané bývanie a kompenzácia.**

Právo na zdravie

28. Výbor je znepokojený tým, že proti koronavírusu (COVID-19) bolo zaočkovaných neúmerne málo Rómov. Výbor je tiež znepokojený správami, že prípady nákazy ochorením COVID-19 v rómskych osadách viedli k celoplošnej karanténe, na rozdiel od všeobecného prístupu izolovať pozitívne prípady, a že tieto karantény boli nariadené bez zabezpečenia dostatočného prístupu k potravinám a liekom. Okrem toho sa výbor obáva, že rómske ženy sú naďalej diskriminované, vrátane segregácie, v systéme zdravotnej starostlivosti, najmä v pôrodniciach (čl. 5).

29. **Výbor opakuje svoje odporúčanie¹⁰, aby zmluvná strana prijala všetky potrebné opatrenia na predchádzanie a boj proti všetkým formám diskriminácie a segregácie Rómov v systéme zdravotnej starostlivosti, vrátane účinného vyšetřovania všetkých činov diskriminačného zaobchádzania s Rómami, najmä so ženami a dievčatami, v systéme zdravotnej starostlivosti a stíhanie a sankcionovanie zodpovedných subjektov. Zmluvná strana by mala rozšíriť svoje opatrenia na zmiernenie zdravotných následkov ochorenia COVID-19 na Rómov.**

⁹ Tamže, ods. 22.

¹⁰ Tamže, ods. 24.

Nútená sterilizácia

30. Výbor je znepokojený tým, že napriek informáciám, ktoré poskytla zmluvná strana o opatreniach prijatých na poskytnutie odškodnenia obetiam nútenej sterilizácie, majú rómske ženy naďalej ťažký prístup k spravodlivosti, odškodneniu a kompenzácii (čl. 5 a 6).

31. Výbor opakuje svoje odporúčanie¹¹, aby zmluvná strana zabezpečila, aby rómske ženy, ktoré sa stali obeťami sterilizácie bez ich informovaného súhlasu, mali prístup k účinným opravným prostriedkom a primeranej kompenzácii a aby boli páchatelia postavení pred súd. Odporúča, aby opatrenia prijaté na riešenie problematiky nútenej sterilizácie boli vypracované po konzultácii s príslušníkmi rómskej komunity a za ich účasti. Odporúča tiež, aby zmluvná strana zabezpečila účinné presadzovanie legislatívy a predpisov o informovanom súhlase v situáciách sterilizácie s primeranými zárukami.

Právo na vzdelanie

32. Napriek opatreniam, ktoré zmluvná strana prijala na zlepšenie inklúzie vo vzdelávacom systéme, výbor je naďalej znepokojený pretrvávajúcou, rozšírenou a systémovou diskrimináciou a segregáciou, ktorá postihuje rómske deti vo vzdelávacom systéme. Výbor je znepokojený neúmerným negatívnym vplyvom na vzdelávanie rómskych detí počas pandémie ochorenia COVID-19 v dôsledku zatvárania škôl a online vzdelávacích programov, do ktorých sa veľký počet rómskych detí nemohol zapojiť z dôvodu chýbajúceho prístupu na internet v ich komunitách (čl. 2, 3 a 5).

33. Výbor opakuje svoje odporúčanie¹², aby zmluvná strana:

(a) prijala všetky opatrenia potrebné na riešenie základných príčin diskriminácie a segregácie rómskych detí vo vzdelávacom systéme pri zohľadnení skutočnosti, že podmienky rasovej segregácie nevytvárajú nevyhnutne vládne politiky, ale môžu vzniknúť ako neúmyselný vedľajší produkt konania súkromných osôb vedúci k sociálnemu vylúčeniu;

(b) účinne presadzovala školský zákon a antidiskriminačný zákon s cieľom odstrániť nadmerné zastúpenie rómskych detí v špecializovaných triedach a špeciálnych školách a podnikla primerané kroky na ich integráciu do bežného vzdelávania;

(c) zintenzívnila úsilie o zabezpečenie rovnakých príležitostí pre rómske deti v prístupe ku kvalitnému vzdelávaniu s cieľom zabrániť ich budúcej segregácii vo vzdelávacom systéme.

Účasť občianskej spoločnosti

34. Výbor ľutuje nízky počet mimovládnych organizácií zapojených do procesu týkajúceho sa správy zmluvnej strany, ako aj do hodnotenia zmluvnej strany.

35. Výbor odporúča, aby zmluvná strana zvýšila svoje úsilie o zapojenie mimovládnych organizácií a občianskej spoločnosti do procesov súvisiacich s jej ďalšou periodickou správou a hodnotením.

D. Ďalšie odporúčania

Ratifikácia iných zmlúv

36. Vzhľadom na nedeliteľnosť všetkých ľudských práv výbor vyzýva zmluvnú stranu, aby zväžila ratifikáciu medzinárodných zmlúv o ľudských právach, ktoré ešte neratifikovala, najmä zmlúv s ustanoveniami, ktoré majú priamy význam pre komunitu, ktoré môžu byť vystavené rasovej diskriminácii, vrátane Medzinárodného dohovoru o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a členov

¹¹ Tamže, ods. 24 písm. e).

¹² Tamže, ods. 26.

ich rodín a Dohovoru o migrácii za zamestnaním z roku 1949 (revidovaného) (č. 97) a Dohovoru o dôstojnej práci pre domácich pracovníkov z roku 2011 (č. 189) Medzinárodnej organizácie práce. Výbor takisto zmluvnú stranu vyzýva, aby ratifikovala Opčný protokol k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.

Následné opatrenia k Durbanskému vyhláseniu a akčnému programu

37. Výbor v zmysle svojho všeobecného odporúčania č. 33 (2009) o následných opatreniach k Durbanskej konferencii o preskúmaní odporúča, aby zmluvná strana pri implementácii dohovoru do svojho vnútroštátneho právneho poriadku uplatňovala Durbanské vyhlásenie a akčný program, ktorý v septembri 2001 prijala Svetová konferencia proti rasizmu, rasovej diskriminácii, xenofóbii a súvisiacej intolerancii, berúc do úvahy výsledný dokument Durbanskej konferencie o preskúmaní, ktorá sa konala v apríli 2009 v Ženeve. Výbor požaduje, aby zmluvná strana zahrnila do svojej ďalšej periodickej správy konkrétne informácie o akčných plánoch a iných opatreniach prijatých na vykonávanie Durbanského vyhlásenia a akčného programu na národnej úrovni.

Medzinárodná dekáda ľudí afrického pôvodu

38. V zmysle rezolúcie Valného zhromaždenia č. 68/237, ktorou zhromaždenie vyhlásilo roky 2015 – 2024 za Medzinárodnú dekádu ľudí afrického pôvodu a rezolúcie zhromaždenia č. 69/16 o programe aktivít na implementáciu dekády výbor odporúča, aby zmluvná strana vypracovala a vykonávala vhodný program opatrení a politik. Výbor žiada zmluvnú stranu, aby do svojej ďalšej správy zahrnila presné informácie o konkrétnych opatreniach prijatých v tejto súvislosti, berúc do úvahy jeho všeobecné odporúčanie č. 34 (2011) o rasovej diskriminácii ľudí afrického pôvodu.

Šírenie informácií

39. Výbor odporúča, aby správy zmluvnej strany boli ľahko dostupné a prístupné verejnosti v čase ich predloženia a aby záverečné pripomienky výboru týkajúce sa týchto správ boli podobne sprístupnené všetkým štátnym orgánom povereným vykonávaním dohovoru vrátane obcí a zverejnené na webovej stránke Ministerstva zahraničných vecí v úradnom jazyku a prípadne v iných bežne používaných jazykoch.

Spoločný základný dokument

40. Výbor vyzýva zmluvnú stranu, aby aktualizovala svoj spoločný základný dokument z 22. júla 2020 v súlade s harmonizovanými usmerneniami o podávaní správ podľa medzinárodných zmlúv o ľudských právach, najmä s usmerneniami o spoločnom základnom dokumente, ktoré boli prijaté na piatom medzivýborovom zasadnutí orgánov zmluvy o ľudských právach, ktoré sa konalo v júni 2006.¹³ V zmysle rezolúcie Valného zhromaždenia č. 68/268 výbor vyzýva zmluvnú stranu, aby dodržala limit 42 400 slov pre takéto dokumenty.

Následné opatrenia k týmto záverečným pripomienkam

41. V súlade s článkom 9 ods. 1 dohovoru a pravidlom 65 jeho rokovacieho poriadku výbor žiada zmluvnú stranu, aby do jedného roka od prijatia týchto záverečných pripomienok poskytla informácie o vykonávaní odporúčaní uvedených v bode 9 (Slovenské národné stredisko pre ľudské práva) a 31 (nútená sterilizácia) vyššie.

¹³ [HRI/GEN/2/Rev.6](#), kap. I.

Osobitne dôležité body

42. Výbor chce upriamiť pozornosť zmluvnej strany na mimoriadny význam odporúčaní uvedených v bode 7 (vykonávanie antidiskriminačného zákona), 13 (osobitné opatrenia) a 33 (právo na vzdelanie) vyššie a žiada zmluvnú stranu, aby vo svojej nasledujúcej periodickej správe poskytla podrobné informácie o konkrétnych opatreniach prijatých na vykonávanie týchto odporúčaní.

Príprava ďalšej periodickej správy

43. Výbor odporúča zmluvnej strane, aby do 28. mája 2025 predložila svoju štrnástu periodickú správu ako jednotný dokument, pričom zohľadní usmernenia týkajúce sa podávania správ prijaté výborom na svojom 71. zasadnutí¹⁴ a bude sa zaoberať všetkými bodmi uvedenými v týchto záverečných pripomienkach. Výbor v zmysle rezolúcie Valného zhromaždenia č. 68/268 vyzýva zmluvnú stranu, aby dodržala limit 21 200 slov pre periodické správy.

¹⁴ CERD/C/2007/1.